

Sygn. akt II AKa 344/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA Piotr Schab

Sędziowie SA Anna Zdziarska

SO del. Dorota Radlińska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Marzena Brzozowska

przy udziale Prokuratora Jacka Pergałowskiego

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2020 r. w Warszawie

sprawy:

- 1. M. A. ur. (...) w N. c. Z. i S. - oskarżonej z art. 286§1k.k. i in.*
- 2. R. M. poprzednio K. ur. (...) w W. s. S. i A. - oskarżonego z art. 286§1k.k. i in.*
- 3. K. L. ur. (...) w R. c. M. i B. - oskarżonej z art. 286§1k.k. i in.*

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oraz z urzędu

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 kwietnia 2019 r. sygn. akt XVIII K 204/18

I. Wobec M. A.

- zmienia skarżony wyrok i uniewinnia oskarżoną od popełnienia zarzuconych jej w akcie oskarżenia czynów;

- uchyla punkt IV wyroku;

II. Wobec R. M.

- zmienia zaskarżony wyrok i uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzuconych mu w akcie oskarżenia czynów;

III. Wobec K. L. –z urzędu na podstawie art. 435 k.p.k.

- zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:*

- uchyla rozstrzygnięcie o karze łącznej pozbawienia wolności oraz grzywny zawarte w punkcie VIII;

- zmienia rozstrzygnięcie z punktu VII w zakresie czynów zarzuconych oskarżonej w punktach I i II aktu oskarżenia i uniewinnia ją od popełnienia tych czynów;

- uchyla rozstrzygnięcia z punktów IX, X i XI

- na podstawie art. 69§1 i 2 oraz art. 70§1 k.k. wykonanie wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności, orzeczonej w pkt. 7c zawiesza na okres roku, tytułem próby;

- na podstawie art. 72§1 pkt 1 k.p.k. zobowiązuje oskarżoną do informowania sądu o przebiegu okresu próby;

IV. Uchyla rozstrzygnięcia z punktów XII, XV i XVI;

V. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 738,00 (siedemset trzydzieści osiem⁰⁰ / 100) zł w tym VAT z tytułu zwrotu kosztów obrony z urzędu w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie;

VI. Zwalnia K. L. od ponoszenia kosztów sądowych obciążając wydatkami Skarb Państwa;

VII. Stwierdza, że koszty procesu w zakresie w jakim oskarżeni zostali uniewinnieni ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	<i>II AKa 344/19</i>
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 Kwietnia 2019 roku, sygn. akt XVIII K 204/18.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

1.3. Granice zaskarżenia

<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

1. 1.	1. 1				
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
	2. 1.				

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

<u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	

	<p>Apelacja obrońcy M. A.</p> <p>- podnoszący obrazę art. 7 k.p.k.</p> <p>- błąd w ustaleniach faktycznych</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzuty wskazane przez obrońcę oskarżonej uznać należało za zasadne. Słusznie bowiem wskazała skarżąca, iż przestępstwo oszustwa popełnić można jedynie w zamiarze bezpośrednim kierunkowym. Ustalając bardzo niski stopień zdolności intelektualnych oskarżonej jak też wystąpienie u niej przesłanki z art.31§2 k.k. – Sąd I instancji nie nadał okolicznościom tym odpowiedniej rangi. Co więcej- Sąd Okręgowy błędnie wskazał w uzasadnieniu, że oskarżona przyznała się do popełnienia zarzucanych jej oszustw. Analiza wyjaśnień oskarżonej wskazuje, że nie kwestionowała ona zdarzeń historycznych, w których uczestniczyła, jednakże w żaden sposób nie można wyinterpretować z ich treści, że M. A. przyznała się do popełnienia zarzucanych jej przestępstw. Stwierdzenie oskarżonej, że przyznaje się do popełnienia zarzucanego jej czynu dopiero w zestawieniu z treścią złożonych przez nią wyjaśnień / w szczególności kiedy jednocześnie biegli stwierdzili u niej zaistnienie przesłanki z art. 31§2 k.k./ pozwala prawidłowo odczytać deklarowane „przyznanie się do zarzutów”. Ocena wyjaśnień oskarżonej, której dokonał Sąd I instancji budzi zastrzeżenia i w tym zakresie zgodzić należało się z obrońcą, że doszło do</p>		

uchybień normie z art. 7 k.p.k. Już w pierwszym zdaniu odnoszącym się do oceny wyjaśnień oskarżonej / str. 17 uzasadnienia/ Sąd I instancji uznając je za wiarygodne w zakresie przebiegu zdarzeń – jednocześnie uchyla się od oceny tej części, w której M. A. twierdziła, że czuła się niewinna i oszukana. Z przebiegu zdarzeń, który podała oskarżona w swoich wyjaśnieniach, a które Sąd I instancji w tym zakresie uznał za wiarygodne wynikało, że faktycznie została ona oszukana i wykorzystana. Także Sąd Okręgowy dopuszczał taką możliwość, co wynika z treści uzasadnienia /str. 20/. Sąd Okręgowy założył bowiem, że skoro oskarżona zdawała sobie sprawę, że jest wykorzystywana, to powinna sobie także zdawać sprawę, że miało to służyć jakiemuś celowi. Przypisanie przestępstwa oszustwa przy takim założeniu wydaje się nie tylko wątpliwe, ale wręcz nielogiczne. W pełni zgodzić należy się z podniesionym przez obrońcę zarzutem /str. 3 apelacji/, iż Sąd I instancji miał wątpliwości co do postaci zamiaru oskarżonej. Co więcej – Sąd Okręgowy nie odniósł się w żadnym miejscu uzasadnienia do zamiaru, który miał towarzyszyć oskarżonej przy popełnieniu przypisanych jej przestępstw, co tym bardziej potwierdza zasadność zarzutu obrońcy. Przypomnieć należy, iż przypisując konkretne przestępstwo sąd zobowiązany jest wykazać w inkryminowanym zachowaniu oskarżonego wszystkie znamiona przypisanego mu przestępstwa. Nadto obowiązkiem sądu jest wykazanie zamiaru towarzyszącego oskarżonemu podczas popełnienia przestępstwa. Odnośnie oskarżonej M. A. Sąd I instancji obowiązkowi temu nie sprostał, w ogóle nie wykazując oskarżonej zamiaru

kierunkowego /adekwatnego do przypisanych jej przestępstw/. Nadto – ustalając, że wobec oskarżonej wypełniła się przesłanka z art. 31§2 k.k. Sąd Okręgowy w motywach pisemnych uzasadnienia wyroku kwestii tej prawie zupełnie nie zauważył, tj. ograniczając się jedynie do wskazania, że wobec M. A. stwierdzona została ograniczona poczytalność w stopniu znacznym. Przypisując oskarżonej z ograniczoną w stopniu znacznym poczytalnością – popełnienie oszustw sąd zobowiązany był tym bardziej do wnikliwej analizy zachowań i towarzyszącego jej zamiaru. Takiej analizy Sąd I instancji nie przeprowadził, stąd zgodzić należało się z zarzutami podniesionymi w apelacji przez obrońcę.

Wskazane przez obrońcę uchybienia w apelacji nie były jedynymi, których dopuścił się Sąd I instancji rozpoznając sprawę w zakresie czynów zarzuconym oskarżonej M. A.. Sąd I instancji przypisał oskarżonej trzy przestępstwa oszustwa z art. 286§1 k.k. i in. Przepis art. 286§1 k.k. określa niezbędne znamiona, wypełnienie których kwalifikowane jest jako przestępstwo oszustwa. Zauważyć należy, iż jednym ze znamion przestępstwa oszustwa jest działanie sprawcy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Czyny wskazane w punktach I i II aktu oskarżenia, które zarzucone zostały oskarżonej nie zawierały w swej treści znamienia – działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Okoliczność ta nie została także zauważona a tym samym konwalidowana przez Sąd I instancji. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy przypisał oskarżonej przestępstwa oszustwa z czego w stosunku do dwóch czynów nie ujął

<p>kompletu znamion przypisanego przestępstwa. Uchybienie to nie zostało zauważone także przez oskarżyciela publicznego i nie została wywiedziona apelacji w tym zakresie. W tych okolicznościach w żadnym razie przypisane oskarżonej czyny w punktach I i II wyroku nie mogły zostać uzupełnione w postępowaniu odwoławczym o dodatkowe brakujące znamię. Na marginesie wskazać należy, iż czyn zarzucony oskarżonej w punkcie III aktu oskarżenia zawierał znamię – działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.</p> <p>Reasumując, stwierdzić należy, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do przypisania M. A. zarzuconych jej czynów. Zarzuty obrońcy okazały się zasadne, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego błędne- a zatem oskarżoną należało uniewinnić od zarzuconych jej czynów.</p>		
Wnioski		
Zmiana poprzez uznanie oskarżonej za niewinną popełnienia przypisanych jej czynów	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Wobec uznania zarzutów apelacyjnych za zasadne - także wniosek o uniewinnienie oskarżonej uznać należało za zasadny.		
Lp.	Zarzut	
	Apelacja obrońcy R. M.	# zasadny

	- podnoszący obrazę art. 413§2pkt 1 k.p.k. i art. 7 k.p.k. i 424§1 pkt 1 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych	# częściowo zasadny # niezasadny
	Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
	Obrońca wskazał, iż czyny przypisane oskarżonemu nie zawierają znamienia – działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Podobnie jak w przypadku oskarżonej M. A., także czyny w punktach I i II przypisane temu oskarżonemu nie zawierały znamienia wskazanego przez obrońcę. Uchybienie to przy braku apelacji na niekorzyść skutkować musi uniewinnieniem oskarżonego. Aktualne pozostają w tym zakresie rozważania wskazane powyżej i zbędnym byłoby ponowne ich przytaczanie.	
	Wnioski	
Zmiana poprzez uznanie oskarżonego za niewinnego.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Wobec uznania zarzutów apelacyjnych za zasadne- także wniosek uznać należało za zasadny.		

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
---	--

1.	Na podstawie art. 435 k.p.k. orzeczenie należało zmienić także wobec oskarżonej K. L. w zakresie czynów przypisanych jej w punkcie VII wyroku a odnoszących się do czynów zarzuconych tej oskarżonej w punktach I i II aktu oskarżenia.
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
Wskazana powyżej norma prawna zobowiązywała Sąd Apelacyjny do zmiany orzeczenia wobec K. L. z urzędu. Podobnie jak w stosunku do czynów M. A. i R. M., które zarzucone im zostały w punktach I i II aktu oskarżenia- także czyny zarzucone K. L. w punktach I i II aktu a następnie przypisane jej w punkcie VII wyroku nie zawierały „kompletu” niezbędnych znamion przypisanych przestępstw oszustwa. Także tej oskarżonej nie zarzucono i nie przypisano – działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. W tych okolicznościach z uwagi na fakt, że wyrok zmieniony został do współoskarżonych poprzez ich uniewinnienie – te same względy nakazywały także uniewinnienie K. L. od czynów zarzuconych jej w punktach I i II aktu oskarżenia, a przypisanych w punkcie VII wyroku.	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<u>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
<u>1.</u>	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
<u>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Wobec M. A. -zmieniono zaskarżony wyrok i uniewinniono oskarżoną od popełnienia zarzuconych jej w akcie oskarżenia czynów;	

<p>Wobec R. M.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmieniono zaskarżony wyrok i uniewinniono oskarżonego od popełnienia zarzuconych mu w akcie oskarżenia czynów; <p>Wobec K. L. –z urzędu na podstawie art. 435 k.p.k.</p> <ul style="list-style-type: none"> • - zmieniono zaskarżony wyrok w ten sposób, że: - uchylono rozstrzygnięcie o karze łącznej pozbawienia wolności oraz grzywny zawarte w punkcie VIII wyroku; - zmieniono rozstrzygnięcie z punktu VII w zakresie czynów zarzuconych oskarżonej w punktach I i II aktu oskarżenia i uniewinniono ją od popełnienia tych czynów; - uchylono rozstrzygnięcia z punktów IX, X i XI - na podstawie art. 69§1 i 2 oraz art. 70§1 k.k. wykonanie wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności, orzeczonej w pkt. 7c zawieszono na okres roku, tytułem próby; - na podstawie art. 72§1 pkt 1 k.p.k. zobowiązano oskarżoną do informowania sądu o przebiegu okresu próby; - uchylono rozstrzygnięcia z punktów XII, XV i XVI; 	
Zwięźle o powodach zmiany	
Zmiana orzeczenia we wskazanym powyżej zakresie podyktowana była uwzględnieniem zarzutów apelacyjnych, a wobec K. L. na podstawie art. 435 k.p.k.	

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>		
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia</u>		
1.1.	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		

Nie dotyczy		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		
Nie dotyczy		
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</u>		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
6	zwolniono K. L. od ponoszenia kosztów sądowych obciążając wydatkami Skarb Państwa
7	Stwierdzono, że koszty procesu w zakresie w jakim oskarżeni zostali uniewinnieni ponosi Skarb Państwa.
5	zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 738,00 (siedemset trzydzieści osiem ⁰⁰ /100) zł w tym VAT z tytułu zwrotu kosztów obrony z urzędu w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie;
7. PODPIS	

Piotr Schab	
Anna Zdziarska	
Dorota Radlińska	

<u>1.3. Granice zaskarżenia</u>			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca osk. M. A.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24.04.2019r. sygn. akt XVIII K 204/18		
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa		

	materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<i>1.4. Wnioski</i>		
#	uchylenie	# zmiana

<u>1.3. Granice zaskarżenia</u>			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca osk. R. M.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24.04.2019r. sygn. akt XVIII K 204/18		
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana